

Список використаних джерел

1. Прудиус Л. В. Оцінка якості надання адміністративних послуг: теоретико-методологічний підхід: наук. розробка / Л. В. Прудиус; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., каф. права і законотвор. процесу. — К.: НАДУ, 2010. — 38 с.
2. Thematic fiche quality of public administration / European Commision [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/34_public_administration.pdf. — Назва з екрана.
3. Про адміністративні послуги: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page8>. — Назва з екрана.
4. Острах М. Б. Принципи провадження з надання адміністративних послуг / М. Б. Острах // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2012. — № 1. — С. 376–380.
5. Жук Ю. М. Організаційно-правове регулювання адміністративних послуг в Україні / Ю. М. Жук // Ефективність державного управління. — 2015. — Вип. 43. — С. 236–242.
6. Bugdol M. Systemic and organizational barriers to service quality improvement in local government administration [Електронний ресурс] / Marek Bugdol. — Режим доступу: <https://www.google.com.ua/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=6.+Marek+Bugdol+Systemic+and+organizational+barriers+to+service+quality+improvement+in+local+government+administration>. — Назва з екрана.

Оксана Терещук

Львівський національний університет імені Івана Франка

ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СУБ'ЄКТИ ДЕЛЕГОВАНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ

... органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму [1].

Згідно з основними засадами, закладеними у вітчизняному законодавстві, місцеве самоврядування є формою публічної влади, відокремленою від державної влади. Тому органи, які реалізують муніципальну владу, організаційно відмежовані від державного апарату та наділені власною компетенцією. Однак через недосконале законодавче розмежування повноважень та/або необхідність реалізації останніх тими органами, які мають найтісніший контакт з громадянином, використовується інститут делегування.

Так, у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2] знаходимо розподіл повноважень виконавчих органів місцевих рад на власні і делеговані. Багато провідних науковців неодноразово гостро критикували недосконалість такого розмежування, зокрема надмірний обсяг повноважень виконавчої влади, покладених на органи місцевого самоврядування. Власне тому одним з основних завдань муніципальної реформи визначено досягнення

оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади [3]. Однак, доки мети реформування не вдалося досягти шляхом конституційних змін, трансформація організаційної та функціональної складової місцевих органів публічної адміністрації відбувається через оновлення профільних законів. Зокрема, перелік делегованих повноважень щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян неодноразово змінювався впродовж останніх років.

Власне така частість законодавчих змін щодо вказаного предмета відання органів місцевого самоврядування зумовлює актуальність аналізу правового статусу органів місцевого самоврядування як суб'єктів делегованих повноважень щодо забезпечення законності. Тому предметом дослідження є оновлені законодавчі норми щодо делегованих повноважень виконавчих органів місцевих рад у зазначеній сфері. Мета цього дослідження полягає у з'ясуванні особливостей набуття, реалізації та припинення органами місцевого самоврядування правового статусу суб'єкта делегованих повноважень щодо забезпечення законності.

Передовсім слід з'ясувати, про які конкретно органи місцевого самоврядування йдеться, коли говоримо про делегування повноважень. Серед вітчизняних науковців переважає думка, що безпосереднім виконавцем функцій публічного адміністрування на місцевому рівні є виконавчі органи рад. Така позиція не є безспірною, однак вона знайшла своє закріплення в профільному законодавстві. Відповідно до проекту змін до ст. 143 Конституції України окремі повноваження органів виконавчої влади згідно із законом можуть бути делеговані виконавчим органам місцевого

самоврядування громади, виконавчим комітетам районної, обласної ради [4]. Вважаємо таке положення позитивним кроком на шляху становлення спроможного регіонального самоврядування.

У науці та практиці адміністративного права виділяють два шляхи делегування: законодавчий та договірний. У вітчизняному досвіді превалює перший спосіб. Так, органи місцевого самоврядування з моменту їх утворення одержують власні та делеговані повноваження. Тобто статус суб'єкта делегованих повноважень вказані органи набувають з моменту їх формування. Однак щодо повноважень у сфері державної реєстрації — то виконавчі органи сільських, селищних та міських рад (крім міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення) набувають останніх у разі ухвалення відповідною радою такого рішення. Погоджуємось із науковою позицією про доцільність закріплення на законодавчому рівні можливості набуття інших повноважень органів виконавчої влади шляхом укладення адміністративних договорів.

Делегування повноважень є підставою для встановлення додаткових гарантій, а водночас і обмежень для суб'єкта, який виконуватиме такі повноваження. Щодо гарантій — то, передовсім, це обов'язковість фінансування нового обсягу компетенції. У Європейській хартії місцевого самоврядування закріплено засаду співмірності (відповідності) між обсягом фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування та законодавчо закріпленими за останніми повноваженнями. Конституція України, встановлюючи, що держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі, виокремлює три способи такого фінансування: за рахунок коштів Державного бюджету України; шляхом віднесення

до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків; передання органам місцевого самоврядування відповідних об'єктів державної власності. Деталізований перелік джерел фінансування делегованих повноважень закріплено у ст. 64 Бюджетного кодексу України (далі — БК України). Варто підкреслити, що впродовж останніх двох років вказаний перелік був суттєво розширений. Зокрема, в п. 36–1–36–3 ст. 64 БК України регламентовано джерела фінансування повноважень із державної реєстрації у встановленому порядку юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців, а також державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Адміністративний збір за проведення державної реєстрації зараховується до місцевих бюджетів за місцем надання послуг [5].

Європейською хартією місцевого самоврядування передбачено, що вищі інстанції можуть здійснювати адміністративний нагляд за належністю виконання завдань, доручених органам місцевого самоврядування [1]. На виконання вказаного положення в проекті змін до Конституції України передбачено, що виконавчі органи місцевого самоврядування громади, виконавчий комітет районної, обласної ради з питань здійснення ними делегованих повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними органам виконавчої влади, що делегували такі повноваження [4].

Сьогодні процедура здійснення контролю врегульована в Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади [6], а також деталізована в розпорядженнях голів місцевих державних адміністрацій, що стосуються вказаного питання.

Відповідно до профільних законів із державної реєстрації на Міністерство юстиції України та його територіальні органи покладається здійснення контролю за діяльністю у сфері державної реєстрації, розгляд скарг на рішення, дії або бездіяльність суб'єктів державної реєстрації; складення протоколів про адміністративні правопорушення. Вважаємо, що аналогічно з польським законодавством у вітчизняних нормах слід закріпити здійснення такого контролю не лише щодо законності реалізації делегованих повноважень, а й щодо ефективності та ретельності.

Правовий статус суб'єкта делегованих повноважень припиняється в разі виключення конкретного повноваження із сфери компетенції органу або припинення діяльності останнього. Слід відмітити, що позитивним є встановлення в проекті змін Конституції України можливості відкликання делегованих повноважень з підстав і в порядку, що визначені законом.

Підсумовуючи, виокремимо характерні ознаки виконавчих органів місцевих рад як суб'єктів делегованих повноважень щодо забезпечення законності: 1) набувають повноважень з моменту утворення або з моменту ухвалення відповідного рішення місцевою радою; 2) одержують додаткове фінансування на реалізацію делегованих повноважень; 3) є підконтрольними суб'єктам делегування повноважень; 4) зобов'язані додержуватися встановленої законодавством процедури реалізації делегованих повноважень; 5) припиняють повноваження в разі їх законодавчого виключення із сфери компетенції або з моменту припинення діяльності виконавчого органу.

Список використаних джерел

1. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036. — Назва з екрана.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>. — Назва з екрана.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. — Назва з екрана.
4. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=2217%E0&skl=9. — Назва з екрана.
5. Бюджетний кодекс України: від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. — Назва з екрана.
6. Порядок контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 09.03.1999 № 339 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/339-99-%D0%BF>. — Назва з екрана.

Агата Цебера,

*юрисконсульт, аспірант,
Ягеллонський університет*

Олександр Врубель,

*LL.M., аспірант,
Ягеллонський університет*

НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА ПОЛЬЩІ В ПЕРСПЕКТИВІ КОНСТИТУЦІЇ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА З 1997 Р.: ТЕПЕРІШНЄ ТА МАЙБУТНЄ

На сьогодні для опису відношення особи до держави в науці послугуються двома різними поняттями: «громадянство» та «державна приналежність» [1]. Конституція Польщі використовує поняття «громадянство», але не дає його визначення [2, с. 117], тому на потреби цієї праці приймаємо, що громадянство має внутрішній характер, оскільки регулюється внутрішніми законами окремих країн і описує статус особи у внутрішніх відносинах [1].

Громадянство є інститутом, регульованим у ст. 34 та 137 Конституції Республіки Польща, а також у законі від 2 квітня 2009 р. «Про громадянство польське» (далі — ЗГП) [3]. Аналіз законів приводить до висновку, що польське право передбачає такі способи отримання громадянства: через народження від батьків, один з яких має польське громадянство (п. 1 ст. 14 ЗГП та ст. 34 Конституції); народження або знайдення дитини на території Польщі (п. 2 ст. 14 та ст.